

**Veritates Christianæ Qvæ Modvm Exhibent Benè Vivendi
Et Benè Moriendi**

Balde, Hendrik

Ipris, 1689

§. 7. Congeries argumentorum, quibus moveri quis possit, ut
qualescunque sibi illatas injurias æquo animo ferat.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56447)

nostrosque immoderatos fovemus animi impetus.

Consultissimum, & perfectissimum erit, renitente licet naturali nostrâ propensione, honorificè semper de ijs loqui.

S. VII.

Congeries argumentorum, quibus moveri quis possit, ut qualescunque sibi illatas injurias a quo animo ferat.

FInem facerem amicè mi, nisi te armare statuissem contra qualescunque injurias, quæ, vitæ tuæ decursu, etiamnum tibi inferri poterunt; longè enim facilius sub initium spiritus vindictæ coercetur, quàm postquam illi jam laxatae sunt habenæ.

Quotiescunque igitur tibi aliqua inferretur injuria, auctor tibi sum, ut quidquid evenerit, adscribas Deo; *Prorsus, inquit S. Augustinus (a) ad Deum tuum refer flagellum tuum. Cave dicas. Ille nequam hoc mihi intulit damnum; at potiùs dicto cum Heli: Dominus est, quod bonum est in oculis suis, faciat.*

Vel dic cum Iobo, postquam omnia ei ablata essent bona, corporis quoque sanitas, item fervis & liberis vita, ipseque jam esset percussus ulcere pessimo à plantâ

(a) In ps. 21.

pedis

pedis usque ad verticem capitis, dic, inquam, *Dominus abstulit*, nequaquam fuere *Sabai & Chaldai*, neque venti, neque ignis, neque dæmon, qui hæc omnia rapuerunt, verum *Manus Domini tetigit me*, nam nec *Sabai & Chaldai*, nec venti, nec ignis nec dæmon, nisi Deo permittente, nocere mihi poterant.

Homines, qui te malè tractant, sunt instar manicæ ferreæ, quâ percuteris, aut instar alligati canis, à quo morderis; nequicquam irasceris manicæ & cani; nam hi nunquam tibi nocuissent, nisi manus hominis pro arbitrato manicâ ferreâ fuisset usa, canemque fune ligatum soluisset.

Prudenter igitur dices cum *Davide*, tibi tibi illata fuerit injuria, *Obmutui, & non aperui os meum*, quoniam tu fecisti: Exosculator, mi Deus, summa cum gratiarum actione hanc, quam mihi ille homo inflixit, plagam, non ab ejus, sed à tua benignissima ac paterna manu profectam, qui ab æterno me ità probare decrevisti.

Tu fecisti. Tu, ô Domine homine illo usus es, tanquam manicâ ferreâ, ad me percutiendum. *Tu fecisti*, tu, inquam, es qui illum tanquam indomitum canem fune ligatum solvisti, proque perverso

fuo libero arbitrio agere permisisti; sanctissimæ tuæ voluntati lubens acquiesco, & millies cum S. Iobo hæc verba ingemino.
Sit nomen Domini benedictum.

Non ignoras per infinitam tuam sapientiam & providentiã, cur hæc mihi adversa evenire permiseris. Sic loquere, sic ratiocinare, & ausim tibi polliceri, te ad omnia, quæ posthac obvenient, æquo animo toleranda promptum fore, atque alacrem.

Rursus ubi quis te affecerit injuriã, cogita æquum esse, magna te ejus tangi commiseratione; longè enim deterius cum illo agitur quàm tecum. Apes, dum aculeum carni tuæ infigunt, exiguum tibi adferunt cruciatum, sibi ipsis verò inferunt mortem.

Non secus agitur cum ijs, qui tibi nocuere; cruciant te quidem, sed se ipsos necant; nocent tibi in corpore, aut in rebus perituris, sibi verò in animã, atque in rebus sempiternis: nam quisquis alteri gravem inurit contumeliam, mortiferam committit noxam, adeoque seipsum privat gratiã sanctificante, plurimisque donis, & cœlestibus auxilijs: qui verò injuriam æquo fert anima, non mediocre gloriæ & coronæ suæ addit incrementum.

Accedit,

Accedit, quòd te non nisi homo; illum autem Deus odio persequatur. Cave illum etiam odio habeas, aut vindictam de eo sumas, si feridò optes, ut te Deus tueatur, neque te unquam deserat, neque vindictam de te sumat; *Ecce ego, inquit, iudicabo causam tuam, & ulciscar ultionem tuam, & rursùm, qui vindicari vult, à Domino inveniet vindictam.*

Vindictam sumere soli Deo competit; *mea est, inquit, ultio,* aut ut vatablus legit, *meum est ulcisci.* Nequaquàm igitur ejus officio immiscere te, multò minùs illud tibi arrogare sine gravi culpa potes.

At cur vindictam appetis? perturbatio animi, angor, & tremor, quo inimicus tuus exagitur, pro te diù noctùque vindictam de illo sumunt.

Si tamen inimicitias gerere tibi sit animus, dum ne contrà proximum, sed contrà temet ipsum geras, non laboro. gloriosum & justum hoc erit bellum; nullus enim mortalium tibi unquam graviùs nocuit, quàm tu ipse tibi; nam quoties in peccatum lapsus es, toties nobilissimam tuam læsisti animam, atque adedò quoties relaberis, toties eam lædere pergis.

Foris non est investigandus hostis, quando infestissimus & ferocissimus domi latet.

latet. Prave consuetudines indomiti appetitus, tuaque vitia, hostes tui sunt intestini; hos plurimum formidare, in hos graviter animadvertere, deque his tibi licet sumere ultionem, castigando subinde corpus, ac potissimum injurias tibi illatas patienter tolerando; nam quidquid hic pateris, instar nihili est, si ad inferorum tormenta, quae promeritus es, compareretur.

Cave igitur tam imbecillo posthac sis animo, tamque acerbum sensum prodas, dum quis te aliquam afficiet injuriam; cave posthac ob verba aspera aut contumeliosa tam facile perturberis. Nemo enim omnium, cui vivunt, obloquia evadere potest & unicuique, quantumvis probus sit, resque suas recte peragat, censura subeunda est.

Honorem autuma fumum, qui vel minimo vento dispergitur, atque evanescit. Quapropter *Si beatus esse vis*, ait Seneca (a) *Hoc cogita primum contemnere, te ab alijs contemni.* Generosi non tantum animi, sed & magnae sapientiae manifestum indicium est, injurias nobis illatas flocci facere, earumque causam de cordis tranquillitate nihil omnino deperdere.

Cato

(a) *Lib. de moribus.*

Catonem viro præstanti, summâque eruditione prædito alapa erat inflicta; ipse verò, qui illam impegerat, ignarus, quem percussisset, mox, ubi id rescivit, supplex Catonem accessit, paratumque se asseruit, quamcunque pro tam enormi illatâ injuriâ subire pœnam; at ille suaviter reposuit; *Non memini percussum me. Melius putavit, non agnoscere, quam ignoscere,* inquit Seneca admirans hoc prudens Catonis responsum (a) ac propterea continuò subjungit. *Magni animi est injurias despicere; ille magnus & nobilis est, qui more magna fera latratus minorum canum securus exaudit.*

Quisquis irascitur, is apertè declarat se fuisse despectum & qui vindictam exigit, amarâ admodum sibi accidisse injuriam, non obscure demonstrat.

Constantinus Magnus, cui non pauci conabantur persuadere, ut gladio feriret cunctos, qui Cæsaream ejus imaginem lapidibus appetivissent, hoc memorabile dedit responsum, *Ego nullum vulnus sentio* (b)

Ludovicus XI L. Galliarum Rex (c) cum ei allatum esset amplum chartæ folium, cui inscripti erant omnes ejus infestissimi inimici, eo consilio, ut de ijs sumeret ultionem,

N. 6

tionem,

(a) *Lib. de irâ. c. 22* (b) *Scriban. Pol. Christ.**l. 2. c. 2. (c) Causin. cont. 8.*

tionem, omnium nomina ductâ cruce delevit, hoc facto innuens, se amore CHRISTI injurias ex animo ipsis condonare.

Laudi & gloriæ nobis vertitur, si quando contumelias & vituperationes contemnimus. Multi multos contempserunt, ac inter ceteros *Herodes* CHRISTUM; verum nequaquam hoc illis profuit, sed graviter nocuit. Longè periculosius est timeri, quàm contemni.

Præstat etiam injurias æquo animo ferre, quàm illas alijs inferre; multòque tutius oppugnamus propria vitia, intestinos nostros hostes, quàm alienos.

Quæcunque tibi fecerint, aut dixerint homines, licet in se & per se mala sint, non tamen ideò te malum reddent, nisi ijs malè utaris. Nihil linguæ inaccessum est; quis omnium, qui vivunt, flagellum ejus evasit? ne ipse quidem CHRISTUS.

Cum quis perperam de te loquitur, doceris, quid cavere te oporteat; & cum quis te nocentem ignominiam afficit, ejus causam execrari; cum repulsam speratæ rei & ferè debitæ pateris, ne idcirco turberis, sed dic tibi, ne Reges quidem omnia, quæ cupiunt, assequuntur, & jam pridem sciebam, multa mihi adversa imminere.

Noli

Noli itaque unquam irasci, quod homines nequam & mali, tibi quidpiam mali inferant; agunt quod suum est: tu, si bonus es, age quod tuum est; stude ex malis bonos reddere.

Id nequaquam efficies injurias vindicando; nam quemadmodum vindicta, quam sumis, te malum facit, ita nec malos faciet bonos; tua longanimitas, & patientia illos potius bonos reddet & benevolos; sin minus, te certè reddet longè meliorem & beatiorē.

Vin' validiora tibi arma exhibeam ad patienter tolerandas qualescunque injurias, quæ tibi forsitan adhuc aliquandò inferentur? cave illas respicias ab hac parte, à quâ animum tuum perturbatio haud dubiè invadet.

Si tuus frater, aut soror injuriâ quapiam enormi te affecerit, noli diù nocturne mente revolvere grave detrimentum honori, famæ, opibusque tuis illatum; sic enim perquam difficile tibi foret animum jam exacerbatum placare; at cogita, quis tibi damnum intulerit, cogita tuum esse fratrem, tuamque sororem; cogita novem te mensibus in eodem delituisse utero, eadem te suxisse ubera; cogita à teneris unâ vos esse educatos: atque ita depre-

deprehendes, nequaquam tibi difficile futurum, illatarum injuriarum memoriam deponere.

Itidem si quis malè de te loquatur, falsosque rumores spargat, teque mirum in modum exagitet, vel auctor sit, cur in foro civili causâ cadas, aut tua fama lædatur, aut cur prædivitis officij, opulenti matrimonij, amplæque dignitatis adipiscendæ spe excidas, attentè considera, à qua parte cuncta hæc inspicias. Dux sunt facies, formosa una, deformis altera.

Si fortè dixeris, graviter is mihi nocuit, nihil ei unquam intuli mali, nullam causam præbui, cur tam inurbanè, atque iniquè me tractaret, ac traduceret, contrà varijs eum beneficijs mihi obtrinxit. ô cave sis, injurias tibi illatas ab hæc parte intuearis; aliâ ex parte hæc omnia inspicienda sunt.

Interroga te, quis est qui me injuria affectit? profecit ille ipse est, qui me quondam sincero prosecutus est amore, mihique multa bona præstitit; ego verò interdum antehac illi nocui, eumque graviter contristavi: æquum est, nos mutare clypeos, meque sorte adversâ nunc etiam premi.

Et ne quid ultrâ requiratur, interroga
te

te rursus: Cujus ille, qui me offendit, imaginem gerit? sanè videbis illum esse vivam imaginem Dei, qui, quodcumque suæ fit imagini, sibi factum reputat; videbis præterea illum ad eundem tecum conditum esse finem, videlicet, ut cælo potiat, in quo fortè aliquandò te sanctior existet, & longè illustriori decorabitur coronâ.

Cogita etiam dilectionem inimicorum nobilis & generosi animi, deoque acceptissimum, & meritis plenum esse opus, ob summam, quam in eâ invenis, difficultatem, quam ejus amore superas; cogita insuper, eam manifestum prædestinationis, iuxtaque ad gloriam electionis esse signum; atque injuriarum condonationem aptissimam esse preparationem tui, ut & tu peccatorum veniam consequaris, & indies ingenti cum fiducia hæc sacrosancta verba pronunties. *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*

Ab hac parte, hisce oculis injurias, quæ tibi posthac inferentur, intueri te oportet, si moderatè & patienter illas ferre facileque condonare desideres.

Ad extremum quotiescunque aliquid adversi tibi obveniet, si iusta causa suppetat

petat vehementem tuum prodendi sensum, accede, si minus corpore, certe mente JESUM cruci affixum, & expone ei molestias, ac contumelias, quas pateris; depone amicas coram eo querelas, & cogita eum tibi respondere.

Fili mi, quid quereris? Attende & vide, si est dolor, sicut dolor meus? injurias tibi illatas compone meis, & haud dubie comperies, tuas incredibiliter esse leviores.

Si ergo tam gravem me oportuit ferre crucem, ut in propriam meam intrarem gloriam, quâ fronte tu recusabis ferre exiguam, ut meâ in cælis gloriæ aliquando reddaris particeps? quâ fronte detrectabis gustare unicam dumtaxat guttulam amari calicis, quem ego amore tui funditus exhausti.

An ignoras manere te diuturnas in flammis piacularibus pœnas, ob summum in meo cultu torporem? atque ob vitia, in quæ indies prolaberis? nonne consultum tibi videtur in expiationem tuorum criminum, moderato lætoque animo, omnes jam perferre vexationes, quibus inimicus tuus diu noctuque te exagitat? fili mi, velim altè animo tuo insideat, præstare hîc pati, quam postmodum.

Hæc aut his similia coram CHRISTO
cruci

cruci affixo frequenter animo revolve
& ausim tibi spondere, non mediocri in-
tuis te molestijs recreandum solatio, mag-
numque te acquisiturum robur, quo in-
jurias tibi illatas ejus exemplo patienter
feras.

Quin exclamabis cum S. Bonaventura.

*Nolo Domine sine vulnere vivere, quia te vi-
deo vulneratum. Et cum S. Bernardo: devo-
tus miles non sentit sua, quando benigni ducis
intuetur vulnera.*

Vel dices cum Sancta illa anima quæ
(uti memoriæ proditum est) (a) CHRIS-
TUM è cruce pendentem sic affabatur:
*Mi JESU, per tuum, qui te clavis cruci
affixit, amorem, condona inimico meo omnes
ejus noxas, & præsertim hanc, quâ me affecit,
injuriam, & fac, obsecro, ne quis unquam meâ
causâ, sive in hoc seculo, sive in futuro, ullâ
plectatur poenâ. Si tu innocens tam multa
tormenta perpeffus sis, nullâ de inimicis tuis
sumpiâ vindictâ; quin imò si pro ijs oraveris,
quid est, cur ego maximorum scelerum rea
non idem præstem?*

Eleonora S. Francisci de Borgia Ducis
Gandiæ uxor (b) interrogata, cur nullâ ha-
bitâ sui status summæque nobilitatis ra-
tione

(a) Pennekyn, p. 3. c. 32. med. 22.

(b) In vita cap. 12.

tionem tam vilem gestaret vestitum, reposuit, maxime igitur me serico & purpura adornatam incidere, cum non ignorem Dominum meum (sic enim nuncupabat maritum suum) aspero carnem suam cilicio domare?

Ita & te respondere par est, si quis ex te quærat, cur contumelias tibi iniustas tam moderatè feras. Dic tum igitur; Maxime vindictam sumam? qui hoc attentare, meumque impatientem animum prodere ausim, cum probè sciam Dominum meum JESUM, contumelias & injurias incredibiliter majores, patienter fuisse perpeffum.

Dixeris, quidquid lubet, summæ consolationi nobis esse debet, confugere ad JESUM, cum quid nobis tolerandum occurrit. *S. Carolus Borromæus* jam agoni proximus, Domini nostri in cruce morientis effigiem ad se deferri iussit, ut suam sic mortem servatoris sui morte mitigaret.

Id & te facere velim, dum te ludubrio omnibus esse conspicies, aut aliâ quâpiam afficeris injuriâ. Accipe in manus, aut certè menti obversetur imago servatoris tui albâ veste induti, & amentis instar elusi, nec non per gravem ignominiam

niam conspuit; aspice consistentem illum, ne verbo quidem reposito, contumelias inter & dolores, ejusque membra omnia acerbissimis flagris horrendum in modum concisa; intueri illum probrosam è cruce pendulum duos inter latrones medium; audi clamantem, quando jam præ oculis habebat suos inimicos, aures oppletas ludibrijs, caput acutissimis spinis faucium, os oblato felle amarum, manus pedesque trabalibus clavibus confixos; audi inquam flebili, attamen clarâ voce dicentem. *Pater ignosce illis, & mihi crede, ne levissimam quidem de sumendâ ultione cogitationem admittes.*

Hæc oratio CHRISTI innumerorum hominum exacerbatos pacavit animos, eorumque ultionis appetitum penitus extinxit, illosque permovit, ut maxima in suos inimicos conferrent beneficia.

Hæc oratio permovit. *S. Christophorum*, robusti corporis & generosi animi virum, ut, cum ei jam impacta esset alapa, mansuetè responderit, *repercuisssem, nisi fuisssem Christianus.*

Permovit & Abbatem *Isaacum* multis licet verberibus exceptum, ut percussorem suum à dæmone obsessum tanto malo liberaret.

Hæc

Hæc insuper oratio permovet *S. Sabinum*, ad supplicandum Deo, ut cæco, cujus jussu ambabus manibus erat mutilatus, visum restitueret.

Permovet denique *S. Stephanum*, ut oraret pro ijs, à quibus lapidibus obruebatur, nec non *S. Engelbertum* Coloniz Archiepiscopum, ut orares pro latronibus, à quibus crudeliter trucidabatur.

Hanc, si sapias, eximiam & perfectissimam CHRISTI orationem, *Pater ignosce illis*, frequenter animo pervolve, & auisim tibi polliceri, ne minimam quidem de vindictâ sumendâ cogitationem te admissurum; at contrâ pro certo habe, multa in inimicos te collaturum beneficia, eosque sincero posthâc amore persecuturum.

EPILOGVS.

Benevole Lector, concludo has *Veritates Christianas*, quæ modum exhibent bene vivendi & bene moriendi, piâ precatione directâ ad spiritum Sanctum omnis veritatis & Sanctitatis fontem.

Veni Sancte Spiritus, effice, quaeso, ut hæc veritates altè in animum meum descendant, eumque tam vehementer inflamment, ut nullam nisi de colenda virtute cogitationem admittam, ut sic moriens gaudio exultem, quòd te solum in terris antè omnia dilexerim.

Veritates
Christianas

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.